

венного обслуговуючого кооператива и отражение этого процесса на счетах бухгалтерского учета. Выявлен ряд специфических вопросов, которые требуют решения. Разработан ряд предложений по совершенствованию методологии учета вышеупомянутого процесса.

Ключевые слова: сільськогосподарський обслуговуючий кооператив, паєвий капітал, паєвий взнос, делимый и неделимый фонд, методология учета.

The article deals with the procedure for the formation and movement of share capital and agricultural service cooperative reflect this process accounts. We found a number of specific issues that need to be addressed. A number of proposals to improve accounting methods above process.

Key words: agricultural service cooperatives, equity capital, share contribution, divisible and indivisible fund accounting methods.

Дата надходження до редакції: 3.09.2013 р.
Рецензент: д.е.н., професор Танклевська Н.С.

УДК: 330.341

МЕТОДИ АНАЛІЗУ ОПЕРАЦІЙ З ДАВАЛЬНИЦЬКОЮ СИРОВИНОЮ

В. О. Терновський, к.е.н., доцент, Таврійський державний агротехнологічний університет

У статті обґрунтовано важливість проведення аналізу операцій з давальницькою сировиною переробними підприємствами задля виявлення їх позитивних та негативних наслідків. Розглянуто традиційні та сучасні методи аналізу операцій з давальницькою сировиною. Проведено порівняння переваг та недоліків використання різних методів аналізу. Зазначено проблеми, які гальмують та ускладнюють проведення якісного аналізу, а також важливість використання нових інформаційних джерел для проведення аналізу операцій з давальницькою сировиною.

Ключові слова: давальницькі операції, традиційні та сучасні методи аналізу, джерела інформації.

Постановка проблеми. Багато вітчизняних підприємств в Україні використовують давальницькі схеми у своїй роботі. Особливого розвитку це набуло у нафтопереробній галузі, переробці зерна та іншої сільськогосподарської продукції, харчової промисловості та інших галузях. В залежності від спеціалізації переробного підприємства та його розвиненості, а також цілей, які ставляться перед підприємством його менеджментом, обсяги використання давальницької схеми можуть бути різними. Разом з цим для деяких підприємств використання давальницької схеми є єдиним засобом його виживання. Для ефективного використання давальницької схеми дуже важливим є проведення своєчасного аналізу причин, доцільності та ефективності її використання. При цьому вибір наукових інструментів для проведення аналізу є дуже важливим.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у дослідження методології аналізу операцій з давальницькою сировиною зробили вітчизняні вчені: М.Т. Білуха, О.С. Бородкін, Ф.Ф. Бутинець, Б.І. Валуєв, А.М.Герасимович, І.І. Каракоз, Г.Г. Кірейцев, та інші, а також зарубіжні економісти та практики різного часу: Н. д'Анастасіо, Ф. Бесту, Д. Борначіні, О.М. Галаган, А. Гільбо, Л.І. Гомберг, Ю.А. Григор'єв, Ф. Ескобар, С.Г. Кардінель, П. Кул, Д. Кріпу, Є. Леоте, В.Г. Макаров, Д. Манчіні, А.Ф. Мухін, В.Ф. Палій, Є.Є. Сіверс, Я.В. Соколов та ін.

Не вирішені раніше частини загальної проблеми. Методика аналізу економічних показ-

ників з переробки давальницької сировини, як й інші сторони цього процесу, на наш погляд, є недостатньо дослідженими.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження традиційних та сучасних методів аналізу операцій з давальницькою сировиною.

Виклад основного матеріалу дослідження. Наразі методичні питання проведення досліджень економіки виробництва продукції з давальницької сировини в більшості випадків висвітлюються недостатньо. В дослідженнях з проблеми по давальницькій сировині використовуються різні методичні підходи, що не надають можливості адекватного зіставлення отриманих результатів.

У наш час роль та обсяги використання давальницьких операцій зростають і в деякій мірі сприяють відновленню переробної промисловості. На думку А.Д. Шеремета, роль аналізу в тому, щоб вчасно підмітити ростки нового та створити всі умови для швидкого росту та розвитку [1, с. 11]. Разом з цим, нема єдиної думки щодо доцільності та економічної ефективності використання давальницьких операцій. Тому потрібне більш глибоке проведення економічного аналізу, і не лише його позитивних сторін.

Зазначимо, що проведення якісного аналізу гальмується через значні труднощі, що пов'язані з вибором інформаційної бази досліджень, яка б відповідала сучасному розвитку економіки. Адже раніше превалювало вивчення динаміки показників, а не складної ситуації. Все це висуває нові

вимоги до використаного в дослідженнях інформаційного матеріалу. Разом з тим, дослідження зазначають, що рівень вірогідності традиційних джерел інформації (статистичні звіти, публікації галузевих міністерств та ін.) значно знизився. Серед джерел економічної інформації, поряд із традиційними, про які сказано вище, з'явилися нові: комерційна, інформація державної податкової інспекції.

У процесі економічного аналізу, аналітичної обробки економічної інформації застосовується ряд спеціальних способів і прийомів. У ході такого аналізу виявляються й вивчаються зв'язки між сторонами й елементами, установлюється, яким чином ці зв'язки в результаті взаємодії призводять до єдності досліджуваного процесу в його цілісності [2, с. 46].

Процес дослідження економіки виробництва продукції з давальницької сировини можна умовно розділити на три етапи:

- 1) аналіз теоретичних закономірностей, властивих явищу, що досліджується;
- 2) визначення методів, за допомогою яких можна вирішити дане завдання;
- 3) аналіз отриманих результатів.

Важливим моментом першого етапу дослідження є чітке формулювання кінцевої мети, а також визначення критерію, за яким будуть рівнятися різні варіанти рішення (найбільший прибуток, найменші витрати виробництва, максимальне завантаження основних засобів, продуктивність праці та ін.).

За визначенням І.І. Каракоза, ціль – це кінцевий результат, який завершує собою зміст будь-якої науки, будь-якої проблеми чи крупного заходу, але в жодному разі не вирішення окремих завдань, якими б важливими вони не були [3, с. 17]. За цим висловом можна зрозуміти, що вирішення навіть маленького завдання неможливо без проведення комплексного аналізу по всіх ланках явища, яке аналізується.

Другим етапом дослідження є вибір найбільш раціонального методу для вирішення завдання. При цьому, кращим методом буде не найскладніший, а той, який одержить найраціональніше рішення й найбільш точні економічні оцінки.

Третім етапом дослідження є всебічний аналіз результатів. Критерієм вірогідності отриманих результатів є: практика, відповідність висновків і прогнозів реальним умовам виробництва, економічна обґрунтованість отриманих оцінок.

Розвиток різних галузей науки нерозривно пов'язаний зі створенням методології, що втілює необхідні умови. Методологія – це система принципів та засобів організації й побудови теоретичної й практичної діяльності [4, с. 7].

Методологія науки встановлює та характеризує логічні зв'язки між предметом, ціллю, задачами, методами та методиками наукового дослідження,

визначає постанову проблем, послідовність їх вирішення та теоретичну спрямованість пояснення результатів [5, с. 83].

Важливою методологічною рисою аналізу є те, що він здатен не лише встановлювати причинно-наслідні зв'язки, але й надавати їх кількісну характеристику, тобто забезпечувати вимірювання впливу факторів на результати діяльності [6, с.31].

У ході дослідження економічної сутності процесів переробки давальницької сировини можливе використання багатьох методів та прийомів. У системі традиційних методів дослідження, які використовуються для оцінки ефективності роботи переробних підприємств за тим чи іншим напрямом, є метод групування, кореляційний та дисперсійний аналіз, індексний та графічний методи.

Серед переваг методу групування можна відмітити такі: можливість розділення множини одиниць об'єкту спостереження на однорідні групи за окремими ознаками; можливість аналізу підприємств різних форм господарювання за обсягами виробництва та переробки, продуктивності праці, рівня спеціалізації.

Одним із недоліків даного методу є відсутність формального критерію достовірності. Небажання керівників переробних підприємств точно освітлювати ситуацію призводить до надання інформації, яка не відповідає дійсності, тому достовірність проведених досліджень може викликати сумнів.

Методом, який широко використовується при проведенні досліджень виробництва продукції, переробки та реалізації, є графічний метод. Цей метод дозволяє зіставити розміри сукупностей, створити моделі структур, динаміку, розміщення та зв'язок явищ, але він обмежений у використанні різного роду прийомів. Даний метод дозволяє зіставити розміри сукупностей, динаміку, розміщення й зв'язки явищ. Він дозволяє однозначно тлумачити символічні записи, однак, для нього обмежене використання різних прийомів.

Перераховані методи традиційного дослідження представлені в системі, що дозволяє оцінити позитивний і негативний вплив даних методів на досліджуваний процес переробки сировини на давальницьких умовах (табл. 1).

Виробництво продукції на давальницьких закладах у роки планової економіки мало обмежений характер та застосовувалося лише в окремих процесах виробництва, та й сам стан планової економіки не вимагав широкого використання ринкових методів дослідження, а саме маркетингових та соціологічних досліджень, розробки методичних підходів до вивчення та оцінки нових економічних явищ (тіньової економіки, нових форм господарювання та ін.). Але в умовах ринкової економіки без зазначених методів не можлива комплексна оцінка діяльності підприємства.

У зв'язку зі становленням в Україні ринкової економіки, при аналізі економічної діяльності, окрім традиційних, доцільно використовувати й такі методи дослідження як: маркетингові дослі-

дження, методи оцінки ризиків виробничо-фінансової та соціально-політичної ситуації, методи експертної оцінки (метод Делфі), методи оцінки рівня тіньової економіки.

Таблиця 1

Характеристика традиційних методів вивчення процесу переробки продукції

Назва методу	Ціль застосування	Сфера застосування	Переваги	Недоліки
Групувань	Виявлення соціально-економічних залежних факторів між досліджуваними явищами в розрізі періодів часу виробництва продукції з давальницької сировини	Створення сукупностей, їхня систематизація й розподіл на групи за обраними ознаками	Розчленовування множень одиниць об'єкта спостереження на однорідні групи за певними ознаками	Відсутність формального критерію вірогідності
Кореляції	Визначення наявності й ступеня зв'язку між результативною й факторною ознаками, що впливають на процес переробки давальницької сировини	Визначення значущих оцінок зв'язку факторів виробництва й реалізації в галузі	Визначення аналітичної функції, що відображає механізм зв'язку результативної ознаки з факторним	Неповна об'єктивність отриманих оцінок зв'язку
Дисперсії	Виявлення взаємозв'язку окремих факторів і їхній вплив на рівень показників ефективності переробки давальницької сировини	Оцінка значущих показників при ранжируванні об'єктів дослідження у виробництві й реалізації	Визначення вірогідності взаємозв'язку групових даних при одній або декількох факторних ознаках	Певний ступінь впливу величини варіації від середнього значення на результативний фактор
Графічний	Можливість наочного узагальнення результатів статистичного дослідження, виявлення зв'язків між ознаками явищ при виробництві продукції з давальницької сировини за досліджуваними періодами	Визначення тенденцій розвитку в переробці сировини на давальницьких умовах	Дозволяє зіставити розміри сукупностей, створювати моделі структур, розміщення й зв'язки явищ. Однозначність тлумачення символічних записів	Обмеженість сфери використання
Індексний	Можливість порівняння складних явищ у переробці й реалізації продукції переробної промисловості, окремі елементи яких не можливо зіставити	Оцінка ступеня залежностей результативних показників ефективності переробки давальницької сировини за рахунок зміни комплексу факторів, що впливають на них	Можливість порівняння значень однієї ознаки, розглянутої в системі ознак	Обмеженість впливу оцінних факторів на рівень результативних показників

Ситуація, яка склалася в сільському господарстві взагалі та переробній промисловості зокрема, вимагає перегляду загальноприйнятих методичних підходів аналізу даної проблеми. У зв'язку з цим, для вивчення нестабільного положення більше прийнятними є неформальні методи дослідження: матриць координат; парних порівнянь на основі багатомірного шкалювання; оцінки втрат як легального, так і тіньового характеру; оцінки ризиків виробничо-фінансової й соціально-політичної ситуації, функціонально-вартісний аналіз (аналіз загроз та можливостей), метод матриці „Бостон консалтинг груп”, Делфі-метод.

За сучасних умов велике значення приділяється комплексній оцінці роботи підприємств, що являє собою його характеристику, отриману шляхом одночасного й погодженого вивчення сукупності показників, які відображають всі аспекти господарських процесів, та отримуючи узагальнюючі висновки про результати діяльності

виробничих об'єктів на основі виявлення якісних і кількісних відмінностей від бази порівняння [7, с. 99].

Для її здійснення використовується метод матриці координат. Його застосовують для даних сукупності показників, що характеризують діяльність підприємств, до єдиного узагальненого показника з урахуванням їх вагомості. Він заснований на математичній аналогії розміщення точок, що представляють підприємство, в n-мірному евклідовому просторі з урахуванням довжини їхніх координат [8, с. 46].

Даний метод дає можливість звести групу показників до єдиного, за одиницями виміру, питомим значенням та іншим характеристикам факторів, але він не відображає об'єктивність впливу значимих факторів при розрахунку загального показника.

Підвищення ефективності переробки давальницької сировини можливо за рахунок знижен-

ня втрат. Для точної оцінки й усунення втрат, необхідно знати їхні види, причини виникнення й вплив на результат діяльності будь-якого підприємства.

Причини виникнення втрат можуть бути як легального характеру (використання неефективних технологій і неякісних оборотних чи основних засобів, невміння вести бізнес, халатне відношення працівників до праці), так і латентного характеру. Останні є одним із джерел доходів у тіншових сферах економіки (розкрадання й псування ТМЦ, основних засобів, реалізація продукції за заниженими цінами, сумнівні господарські операції, фінансове шахрайство).

У зв'язку з тим, що розрахунки за переробку давальницької сировини мають досить багато форм, а саме: грошовими засобами, сировиною, готовою продукцією, комбінованою формою (частково грошима, частково сировиною та/або готовою продукцією), вони можуть змінюватися в залежності від якості давальницької сировини, видів та якості продукції, що виробляється з давальницької сировини та особистих домовленостей замовника та виконавця про розмір офіційної та неофіційної оплати за надані послуги.

Зростання масштабів тіншової економіки, на наш погляд, визначається станом економіки держави: поглиблення бюджетного дефіциту, знецінювання державних капіталовкладень, неухильне збільшення витрат матеріальних ресурсів і постійних витрат невиробничого характеру (накладних, податків і відрахувань). Ріст цін веде до скорочення внутрішнього споживчого ринку й до загострення фінансової кризи.

В економічно розвинених країнах тіншову економіку оцінюють за допомогою ряду методів: методів експертних оцінок; вибіркового обстеження; аналізу виконання укладених угод; методів моделювання та методів прихованих змінних; аналізу зайнятості населення; аналізу записів у податкових книгах; аналізу розбіжності статистичних даних по доходах і витратах.

Всі ці методи, особливо вибіркоче обстеження й опитування, у більшості мають тенденцію недооцінювати розміри тіншової економіки, тому що вони побудовані на неповній інформації, викликаної відмовою населення брати участь в обстеженнях. Методи моделювання й методи прихованих змінних зв'язані зі складністю інформаційного забезпечення, що спричиняється значною довільністю їхніх результатів [9, с.58].

Основним методом якісного економічного прогнозування є Делфі-метод [10, с. 100]. Він є базовим методом з використанням експертної оцінки, і являє собою ряд послідовно здійснюваних процедур, спрямованих на формування групової думки із проблем, у яких відчувається недолік інформації.

Процедури, що використовуються в Делфі-методі, характеризуються трьома основними рисами: анонімністю, регульованим зворотним зв'язком і груповою відповіддю. Анонімність досягається шляхом застосування процедури анкетного опитування експертів і є способом ослаблення впливу окремих „домінуючих” експертів [10, с. 101].

В основу Делфі-метода покладені передумови:

- поставлені питання повинні допускати можливість вираження відповіді у вигляді числа;
- експерти повинні мати достатню інформацію для того, щоб дати оцінку;
- відповідь на кожне питання (оцінка) повинна бути обґрунтована експертом.

Виявлення переважних суджень за допомогою Делфі-метода дозволяє зблизити точки зору експертів. Разом з тим ураховується, що, незважаючи на зближення оцінок, розходження буде існувати й наприкінці опитування.

Методи сучасного дослідження представлені системою, що відображає стан розробки принципів і конкретних форм їхнього використання для рішення економічних завдань (табл. 2)

Так, метод парних порівнянь на основі багатомірного шкалювання призначений для визначення ступеня впливу значимих факторів на процес переробки давальницької сировини та реалізації продукції та побудови їхнього пріоритетного ряду. Його використовують для виявлення ступеня негативного впливу комплексу зовнішніх і внутрішніх факторів, таких як захист державою власного продовольчого ринку, інвестицій, зовнішньоекономічна діяльність, форми господарювання, географічне розташування, якість продукції, канали реалізації, конкуренція, мотивація до праці, добробут громадян та ін., на стан і розвиток економіки виробництва. Метод парних порівнянь на основі багатомірного шкалювання дозволяють ранжувати сукупність факторів у випадку малих розходжень між ними, коли безпосередня оцінка не забезпечує їхнє розумне упорядкування.

Характеристика сучасних методів вивчення економіки переробки сировини

Назва методу	Ціль застосування	Сфера застосування	Переваги	Недоліки
Матриць координат	Побудова пріоритетного ряду підприємств області за критерієм комплексної ефективності переробки давальницької сировини	Оцінка факторів, що впливають на ефективність переробки, з урахуванням вагових значень кожного з показників	Можливість зведення групи показників до єдиного, за одиницями виміру, ваговими значеннями та іншим характеристикам факторів	Недостатність об'єктивності оцінки впливу факторів на загальний показник
Оцінки втрат	Виявлення легальних і тіньових джерел втрат у переробці та зберіганні давальницької сировини та реалізації продукції та їхній вплив на діяльність підприємства	Визначення розміру й причин утворення втрат з урахуванням факторів тінізації	Виявлення факторів у всіх сферах, що впливають на ефективність господарювання в діяльності досліджуваного об'єкта	Відносна об'єктивність інформації
Оцінки ризиків	Виявлення розмірів ризику при прийнятті виробничо-фінансових і соціально-політичних рішень у планованні виробничої й комерційної діяльності підприємств, які займаються переробкою давальницької сировини	Вибір оптимальної стратегії виробництва, збуту й соціальної безпеки кадрового потенціалу підприємств у переробній галузі	Можливість вибору оптимальної виробничо-фінансової стратегії з урахуванням мінімізації рівня втрат і ймовірності одержання збитковості, а також скорочення розміру погроз у соціальній і політичній сфері	Недостатній ступінь вірогідності, об'єктивності вихідної інформації
Функціонально-вартісний аналіз	Визначення оптимального використання матеріальних ресурсів при підвищенні якості виготовлення продукції	Аналіз погроз і шансів, що впливають на стратегічні завдання	Виявлення переважних і слабких сторін досліджуваного об'єкта, на макrorівні	Невизначеність джерел зовнішньої і внутрішньої інформації
Парних порівнянь на основі багатомірного шкалювання	Визначення ступеня впливу значимих факторів на процесі, переробки давальницької сировини і побудова їхнього пріоритетного ряду	Виявлення ступеня негативного впливу комплексу зовнішніх і внутрішніх факторів на досліджувану систему	Ранжирування сукупності факторів у випадку малих розходжень між ними, коли безпосередня оцінка не забезпечує їх розумне упорядкування	Підвищена трудомісткість дослідження
Метод матриці „Бостон консалтинг груп”	Можливість виявлення більшої частки підприємств на ринку при відносно низьких витратах і високому прибутку в результаті економії від масштабів переробки давальницької сировини	Сегментування ринку по ступені ефективності виробництва обраного виду продукції	Виділення найбільш важливої в ринкових умовах системи координат "частка ринку – ріст ринку"	Трудомісткість об'єктивного дослідження певного сегмента
Делфі-метод	Прогнозування економічних явищ тимчасових періодів, що відбуваються у відтворювальному процесі у переробній галузі в зазначених межах	На основі думки експертів визначення ймовірних обсягів переробки давальницької сировини	Анонімність, регульована зворотним зв'язком і груповою відповіддю	Недостатня точність наближення оцінок наприкінці опитування

Висновки дослідження. Дослідження нових, мало використовуваних методів дослідження відносно переробки сировини на давальницьких умовах, дозволить погодити основні групи показників і послідовно провести комплексний еконо-

мічний аналіз господарської діяльності підприємств.

У ході даного дослідження проаналізовано традиційні та сучасні методи аналізу з зазначенням їхніх характеристик, переваг та недоліків.

Список використаної літератури:

1. Баканов М.И. Теория экономического анализа: учебник / М.И. Баканов, А.Д. Шеремет. – 3-е изд., перераб. - М.: Финансы и статистика, 1995. – 288с.
2. Баканов М.И. Теория экономического анализа: учебник / М.И. Баканов, А.Д. Шеремет. – М.: Финансы и статистика, 1999. – 416 с.
3. Каракоз І.І. Економический анализ работы предприятий и объединений / І.І. Каракоз.- К.: Вища школа, 1982. – 351 с.
4. Ковальчук В.В. Основи наукових досліджень: навчальний посібник / В.В. Ковальчук, Л.М. Моїсєєв. - 2-е видання, перероблене і доповнене. - К.: Професіонал, 2004. - 208 с.

5. Чижевская Л.В. Развитие бухгалтерского учета и контроля в контексте европейской интеграции: монография / Л.В. Чижевская; под ред. Ф.Ф. Бутынця. - Житомир-Краматорск: Рута, 2005. -588 с.
6. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия / Г.В. Савицкая.- 4-е изд., перераб. и доп. – Минск: Новое знание, 2000. – 688 с.
7. Стратегия и тактика антикризисного управления фирмой / Под общ. ред. А.П. Градова, Б.И. Кузина. – СПб: Специальная литература, 1996. – 510 с.
8. Попович И.В. Методика экономических исследований в сельском хозяйстве / И.В. Попович.– М.: Экономика, 1982. – 216 с.
9. Коваленко С.А. Теневая экономика: аспекты формирования и механизмы легализации: учебное пособие / С.А. Коваленко. – Симферополь: Таврия, 1998. – 184 с.
10. Бешелев С. Д. Математико – статистические методы экспертных оценок / С.Д. Бешелев, Ф.Г. Гуревич. – М.: Статистика, 1980. – 263 с.

В статье обоснована важность анализа операций с давальческим сырьем перерабатывающими предприятиями для выявления их положительных и негативных последствий. Рассмотрены традиционные и современные методы анализа операций с давальческим сырьем. Проведено сравнения преимуществ и недостатков разных методов анализа. Указаны проблемы, которые тормозят и усложняют проведение качественного анализа, а также важность использования новых информационных источников для проведения анализа операций с давальческим сырьем.

Ключевые слова: *давальческие операции, традиционные и современные методы анализа, источники информации.*

The importance of analyzing the tolling processors in order to identify their positive and negative consequences are justified in the article. Traditional and modern methods of tolling analysis are considered. A comparison of the advantages and disadvantages of using different methods of analysis is done. The problems that are hinder and impede qualitative analysis, and the importance of using new information sources to analyze tolling are identified.

Keywords: *tolling operations, traditional and modern methods of analysis, sources of information.*

Дата надходження до редакції: 9.10.2013 р.

Рецензент: д.е.н., доцент Яворська Т.І.

УДК 658.153:631.145

АНАЛІЗ ТА ОПТИМІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Г. О. Худякова, аспірант, Луганський національний аграрний університет

У даній статті проаналізований фактичний склад та структура оборотних активів аграрних підприємств Луганської області, а також запропонований комплекс дій, за допомогою якого можна визначити оптимальний розмір структури оборотних активів та величину її впливу на рентабельність продажу.

Ключові слова: *оборотні активи, управління, оптимальний розмір, структура, рентабельність продажів, виробничі фонди, фонди обігу, аграрні підприємства.*

Постановка проблеми. Ефективне управління діяльністю підприємств в сучасних умовах розвитку конкурентного ринку значною мірою визначається рівнем управління їх активами. Це питання є досить актуальним сьогодні в умовах ринкової економіки, коли підприємствам надана можливість самостійно здійснювати свою фінансово-господарську та виробничу діяльність, тому особливу увагу необхідно приділяти організації управління оборотними активами будь-яких підприємств, а аграрних зокрема.

Організацію управління оборотними активами аграрних підприємств можна трактувати як процес створення та модернізації системи управління оборотними активами, тобто як розподіл повноважень та обов'язків підрозділів підприємств у сфері функціонування оборотних активів та формування відповідного методичного, технічного, інформаційного та комунікаційного забезпе-

чення.

Система управління оборотними активами на аграрних підприємствах буде ще більш ефективною, якщо процес керівництва здійснювати комплексно, розповсюджуючи його на виробничу та фінансову сферу. При цьому регулювання у фінансовому секторі повинно включати декілька напрямів: проведення аналізу структури оборотних активів; визначення оптимального обсягу, що здатний забезпечувати безперебійність виробничого процесу, а також структури оборотних активів з метою досягнення максимального прибутку за умов мінімального рівня ризику. Реалізація цих напрямів на практиці дозволяє аграрним підприємствам покращити стан своєї платіжно-розрахункової дисципліни, а також максимізувати рівень ефективності використання коштів, що авансовані в оборотні активи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.